

BITTER

De geschiedenisboekjes kunnen soms een verraderlijk eenvoudig beeld van de wereld geven. Hoeken en Kabeljauwen, Staatsen en Prinsgezinden, Girondijnen en Jakobijnen, goeien en fouten, 't een of 't ander. En wij nu maar klagen dat het zo ingewikkeld is geworden. Dat het vroeger veel overzichtelijker was. Wie het gelooft mag het zeggen.

Neem de zure regen. Wat zou het eenvoudig zijn als de discussie ging tussen twee groepen. De ene groep verkondigt dat er geen enkel causaal verband is aangetoond tussen de verschillende vormen van milieuvervuiling enerzijds en de in de natuur waargenomen fenomenen anderzijds, de andere groep weet zeker dat die relatie er is, maakt zich bovendien zoveel zorgen om wat er aan de hand is dat zij niet bereid is af te wachten tot alles wetenschappelijk aangetoond is en we echt weten waar we over praten.

Het simpele verhaal mag dan nog zo veel kracht in zich herbergen, zo simpel ligt het niet. Alle gradaties van menging van meningen beide bloedgroepen komen voor, maar wat erger is, er is een flinke portie bitterheid in de discussie geslopen, die een zakelijke discussie steeds moeilijker maakt. "Waar geloof en ongeloof hun intrede doen in de discussie, luisteren naar argumenten worden steeds moeilijker", heeft Confucius al gezegd.

Het afgelopen najaar ging Westra op pad om met eigen ogen te zien wat er deugde van beweringen van de Stichting Natuur en Milieu dat de eiken in de Achterhoek en Brabant door verzuuring vrijwel allemaal aan het afsterven zijn en over enkele jaren dood zullen zijn. Hij deed dat niet als wetenschapper, die zich een luchthartige aanpak kan permitteren zoals Prins van Natuurmonumenten in zijn reactie suggereert, maar gewoon als ambtelos burger met een meer dan gewone belangstelling voor wat in de natuur aan de hand is en die met eigen ogen wil zien wat er klopt van gedane beweringen.

Als ik hem goed heb begrepen ging het Westra niet zozeer om de betrouwbaarheid van de cijfers van Natuurmonumenten maar om de manier waarop die geïnterpreteerd worden. Over de representativiteit en de voorspellende waarde ervan. Westra ziet best, dat er heel erg wezenlijke dingen in het bos veranderen door bij voorbeeld de overmaat aan stikstof die nu overal in de natuur terecht komt en hij maakt zich daar ook zorgen over, al haalt hij daar de publiciteit niet mee. Westra wil gewoon de dode boom zien, die Natuurmonumenten en Na-

tuur en Milieu overal zien en hij vindt ze niet, althans niet overal. Maar dat blijkt dan weer niet alleen te komen omdat ze niet dood gaan, maar omdat Natuurmonumenten ze heeft omgehakt en verwijderd nadat ze dood waren gegaan. Dood hout in het bos is blijkbaar ook niet meer bon ton.

Laten we het maar toegeven, we hebben als bosbouwers nooit behoorlijk naar de bomen in het bos gekeken. Anderen hebben het ook niet gedaan, maar daar mocht je dat van verwachten. Het was ook niet echt nodig (en er is natuurlijk wel degelijk naar een heleboel dingen gekeken). Bovendien is waarschijnlijk een belangrijk deel van de daarmee opgedane kennis verloren gegaan, niet meer toegankelijk in geschriften bewaard gebleven of gewoon vergeten. Maar zo goed als we de laatste jaren naar de bomen kijken, dat, helaas, is tamelijk nieuw. En de problemen, die dat oplevert kunnen we kennelijk nog niet goed aan.

Wie met voor hemzelf onduidelijke klachten naar de dokter gaat wordt daar allereerst onderzocht op uiterlijke kenmerken. De kans is vrij groot dat de arts aan de hand van die kenmerken de patiënt niet alleen kan vertellen wat hem scheelt, maar ook nog hoe hij er vanaf kan komen ook. Dat is te danken aan eeuwen lang onderzoek en langzaam maar zeker zijn we nu zo ver. In het bos zijn we nog lang niet zo ver. We kijken wel goed naar de bomen en zien daar ook allerlei verschijnselen, maar kunnen nog lang niet de relatie leggen met wat er binnen in de bomen op celniveau gebeurt, zoals die huisarts dat doet. Het lijkt me dat het onderzoek in de komende jaren zich erop zal moeten toelagen die relatie wel te leggen. Aan de ene kant is het jammer voor de onderzoekers dat er niet veel tijd is om het uit te zoeken. We beginnen haast te krijgen, uiteraard buiten de schuld van die onderzoekers.

Aan de andere kant is het mijn ervaring dat een beetje druk op de ketel enorm produktiviteitverhogend kan werken. Dat is dan weer mooi meegenomen.